

Kitabiyat

Book Presentation

AĞAÇERİ TÜRKMENLERİ TAHTACILAR

Hava SELÇUK¹

AĞAÇERİ TURKOMANS: TAHTACILAR

Ali SELÇUK, Ağaçeri Türkmenleri Tahtacılar, IQ Yayınevi, 2008, 448 s.

Anadolu'nun Akdeniz, Ege ve Marmara bölgesinde dağınık halde yaşayan Ağaçeri Türkmenleri, ülkemizde yaptıkları meslekten dolayı Tahtacılar adıyla anılmakta olup, Alevi inanç sistemine sahiptirler.

Tahtacılar, inanç sistemleri açısından yabancı ve yerli birçok araştırmacının dikkatini çekmiş, bu nedenle de onlarla ilgili olarak pek çok araştırma yapılmıştır. Kapalı toplum özelliği taşıyan bir topluluk olmaları nedeniyle yapılan araştırmaların pek çoğu farklı bilgiler içermiştir.

Ağaçeri Türkmenleri-Tahtacılar adlı eseri Alevilik üzerine yapılan diğer araştırmalardan farklı kılan özelliği ise çalışmanın yöntemidir. Ülkemizde Alevilik üzerine yapılan çalışmaların pek çoğunda Alevilik, çözülmesi gereken bir problem olarak görülmektedir. Söz konusu bu anlayışın dışında, *katılarak gözlemin* uygulandığı bu çalışmada Selçuk, sahadan elde ettiği verileri *anlayıcı* ve *yorumlayıcı* bir yöntemle ele almıştır. Başka bir ifadeyle yazar, Tahtacılar arasında katılarak gözlemin sonucunda elde ettiği verileri onların kendi terimleri ve kendi bakış açılarını göz önüne alarak *anlamlandırmaya* çalışmıştır.

Ağaçeri Türkmenleri, günümüzdeki adıyla Tahtacılarla ilgili olarak yayınlanan, Ali Selçuk'un alan araştırmasına dayanan çalışması üzerinde önemle durulması gereken bir eserdir. Selçuk'un, "Mersin Yöresi Tahtacılarının Dinî İnanç ve Uygulamaları Hakkında Bir Araştırma" adıyla 2003 yılında tamamladığı doktora çalışmasını yeniden gözden geçirmek ve geliştirmek suretiyle yayınlamış olduğu bu eser, genel bir girişten sonra dört bölüm, sonuç, ekler ve kaynakçadan oluşmaktadır.

Eserin giriş bölümünde çalışmanın konusu, sınırları, önemi, amacı, araştırmayı hazırlarken kullanılan yöntem, Tahtacıların tarihi altyapısı ve Mersin Tahtacılarının sosyokültürel hayatı hakkında bilgi verilmektedir.

Tahtacıların İnanç Sistemi adını taşıyan birinci bölümde Tanrı Tasavvuru, Tenasüh ve Devriye İnanç, On iki İmam ve Mehdi İnanç, Ahiret ve Şefaât İnanç incelenmiştir.

¹ Doç. Dr. Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih bölümü Öğretim üyesi.

Kitabın ikinci bölümü Tahtacı ibadetlerine ayrılmıştır. Bu bölümde Cem, Kurban ve Oruç ibadetleri ele alınmıştır..

Üçüncü bölümde Tahtacılarda doğum, sünnet, ikrar alma/verme, evlenme, musahiplik ve ölümden oluşan Geçiş/Giriş Ritüelleri incelenmektedir.

Dördüncü bölümünde ise Tabiatla İlgili İnanış ve Uygulamalar başlığı altında yağmur duası, ağaç ve orman kültü, hayvan kültü, su kültü, ateş kültü, Tahtacıların bahar bayramları ve ziyaret yerleri hakkında bilgi verilmektedir.

Ağaçeri Türkmenleri-Tahtacılar adlı eserde, Anadolu'da *Türk kültür sahasının* temsilcisi olan Aleviliğin alt grubu olarak karşımıza çıkan Tahtacıların değerler sisteminin bir analizi yapılmıştır. Bu bağlamda yazara göre Tahtacı değerler sistemi, Orta Asya Türk Şamanlığı çerçevesinde şekillenmiştir. Selçuk, Tahtacılardaki Ali inancının *atalar/kahraman atalar kültü* kaynaklı olduğu sonucuna ulaşmıştır

Ağaçeri Türkmenleri-Tahtacılar adlı bu çalışma, katılarak gözlem, anlayıcı, yorumlayıcı araştırma teknik ve yöntemlerinin uygulandığı bir araştırma olması açısından bilim hayatımıza önemli katkı sağlamıştır. Bu yönüyle söz konusu eser, dinler tarihi, din antropolojisi ve halk bilimi disiplinlerinde örnek bir araştırma niteliği taşımaktadır.